

УДК 629.113.004

Н. П. Шмакова, студент
М. Г. Єщенко, асистент

Донбаська національна академія будівництва і
архітектури, м. Краматорськ, Україна
041327ns@gmail.com

УДОСКОНАЛЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

В роботі проаналізований стан економічного розвитку в регіонах і визначені недоліки роботи державного органу, вдосконалення територіальної організації. Розроблені шляхи покращення роботи регіонального розвитку, спеціалізації виробництва.

Ключові слова: державний орган, регіони, економічний розвиток, регіональні ресурси, фінансові угоди, Закон України, стаття, Кабінет міністрів.

Н. П. Шмакова, студент
М. Г. Єщенко, асистент

Донбасская национальная академия строительства и
архитектуры, г. Краматорск, Украина
041327ns@gmail.com

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ РАЗВИТИЯ ТЕРРИТОРИАЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ХОЗЯЙСТВА УКРАИНЫ НА РЕГИОНАЛЬНОМ УРОВНЕ

В работе проанализировано состояние экономического развития в регионах и определены недостатки работы государственного органа, совершенствования территориальной организации. Разработаны пути улучшения работы регионального развития, специализации производства.

Ключевые слова: государственный орган, регионы, экономическое развитие, региональные ресурсы, финансовые соглашения, Закон Украины, статья, Кабинет министров.

N. Shmakova, student
M. Yeshchenko, teaching assistant

Donbas National Academy of Civil Engineering and
Architecture, Kramatorsk, Ukraine
041327ns@gmail.com

IMPROVEMENT OF TERRITORIAL ECONOMY DEVELOPMENT OF UKRAINE AT THE REGIONAL LEVEL

This paper analyzes the state of economic development in the regions and identifies the shortcomings in the work of public authorities and improvement of territorial organization. The ways to improve the work of regional development of production specialization have been developed.

Key words: public authority, regions, economic development, regional resources, financial agreement, the Law of Ukraine, article, the Cabinet of Ministers.

Постановка проблеми в загальному виді та її зв'язок із важливими науковими або практичними завданнями. На сьогоднішній день в Україні відбуваються економічні перебудови, становлення країни, розвиток ринкових відносин, розподіл праці, посилюється модернізація технології виробництва, здійснюється науково-технічний прогрес. Зростання економічної могутності в країні можливе лише за умов раціонального розміщення продуктивних сил, що є загально-регіональною проблемою в нашій країні. Тобто, господарство регіонів є економічною системою, що базується на галузевих, міжгалузевих та

міжрегіональних виробничо-економічних зв'язках, аналізу природних умов та ресурсів, визначення шляхів ефективності розвитку виробництва.

Аналіз основних досліджень та публікацій. Проблема удосконалення розвитку територіальної організації господарства на регіональному рівні стояла перед вітчизняною громадськістю завжди. У різні час над проблемою працювали та зробили впевнений внесок у розробку досліджуваної теми такі визнані науковці, як: З.С. Варналій, О.В. Долгальова, М.І. Долішній, Т.В. Голікова, В.Ю.Керецман, С.А. Мельник, Д.М.Стеченко, та інші.

Формування цілей статті. Мета статті – визначити шляхи вдосконалення розвитку територіальної організації господарства України на регіональному рівні

Виклад основного матеріалу дослідження. Удосконалення розвитку територіальної організації господарства України на регіональному рівні передбачає подальший розвиток в середині економічного районування, яке зводиться до виділення районів та внутрішніх районних територіальних комплексів. Проблемою розвитку економічних районів у області є внутрішньо територіальний поділ праці і спеціалізації господарств. Рівень економічного розвитку у районі показує досягнутий економічний ступінь розвитку виробництва продукції на одну людину (чисельність персоналу, валова продукція, вартість основних виробничих фондів), енергозабезпеченість та добробут населення. Але цей рівень буде відносним до економічного розвитку інших областей.

Щоб підняти рівень економічного розвитку областей, треба вдосконалити галузеву структуру і територіальні спеціалізації промислового виробництва найголовніших галузей регіону, комплексно та ефективно використовувати природні ресурси, продумати політику регіонального розподілу капітальних вкладень[3].

В Україні застосовується багаторівневий підхід управління до регіонального розвитку, що має бути доопрацьованим за наповненням тазмістом. За останні роки знизилася активність з укладання угод щодо регіонального розвитку, за допомогою яких можна узгоджувати загальнодержавні пріоритети розвитку з регіональними. Спільними кроками органів виконавчої та місцевої влади визначаються угоди з реалізації державних стратегій регіонального розвитку. Такі угоди укладаються між Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими радами. Також, угода може укладатися між Урядом і кількома областями[1, с.43]. На сьогоднішній день визначення регіональних пріоритетів розвитку реалізації не відповідає державним вимогам. Без державної підтримки та втручання в укладання угод в регіонах нічого не зміниться.

З прийняттям Фінансової угоди між Україною та ЄС, розроблено проект «Підтримка регіонального розвитку в Україні». Його реалізація передбачає фінансування підготовки проекту оновленої Державної стратегії регіонального розвитку України до 2020 р., а також створення в Україні професійно-орієнтованої соціальної мережі для фахівців-практиків з питань регіонального розвитку. Це надає розвитку публічності, відкритості, залученню громадськості і недержавних організацій та регіональної політики на місцях.

Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства має завдання формувати та забезпечувати реалізацію державної політики у таких напрямках: удосконалення територіальної організації влади, реформування адміністративно-територіального устрою, розвиток місцевого самоврядування (пункт 3 Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального

господарства України). А також йде мова про: «Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (Мінрегіон) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України. Мінрегіон у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства»[2]. Також, приділяється увага інфраструктурному забезпеченню та міжрегіональному співробітництву, соціально-економічному розвитку у регіонах.

Народногосподарський комплекс територіальної структури складається з матеріального виробництва і невиробничої сфери, об'єднаних за галузевою ознакою промисловості. До територіальної структури регіонального комплексу входять промислові, сільськогосподарські, транспортні та інші складові, розміщені певній території й пов'язані між собою.

Матеріальною базою є економічний потенціал регіону, що визначає потенційні можливості реалізації ресурсів у регіоні. Усі комплекси складають територіальну частину народного господарства, що є територіальною продуктивною силою.

Виробничо-територіальні утворення – це деякі форми територіального виробництва з різним рівнем комплексності, що є промисловою групою та промисловим комплексом. Промислові комплекси характеризуються транспортно-територіальним положенням і територіальною близькістю використовуваної інфраструктури. До них відносяться комбінування та кооперування виробництва, що є будь-якою структурною ознакою промислового утворення. За відсутності в Україні органа державної влади, який би слідкував за роботою територіальних громад та вирішував питання міжрегіонального і транскордонного співробітництва в регіонах, відсутній процес стратегічних пріоритетів регіонального розвитку.

Неможливо визначити реалізацію регіональних пріоритетів розвитку без активності та інтересів людей за місцем проживання, регіональним рівнем та розбудови громадського суспільства. З вищесказаного можна зробити маленький висновок: «визначення та реалізація регіональних пріоритетів розвитку може стати ефективною практикою лише тоді, коли головною діючою особою цього процесу стане людина»[1, с.47].

Зараз в Україні спостерігається недостатність комунікацій між інститутом громадського суспільства з владою, відсутність політичної волі, низька якість розробленого законодавства. Безпосередня участь громадян у житті територіальної громади місцевого самоврядування, яка передбачена у ст. 13 ЗУ «Про місцеве самоврядування України» є однією з форм громадських слухань. Але за складністю в організації громадські слухання мало ефективні, краще проводити консультації, щоб показати відкритою і прозорою діяльність органів державної влади. Такі консультації проводяться з метою залучення громадян до державних справ для вирішення суспільних та соціально-економічних питань.

Набирає оберти розвиток мережі Інтернет, що сприяє швидкому обміну інформації між громадянами та державними службовцями в населених пунктах. За допомоги Інтернету органи державної влади зможуть коректувати розвиток регіонів та вирішувати нагальні потреби населення. Такий механізм сприятиме розвитку державної активності щодо громадської позиції, ефективності обробки скарг, побажань та суб'єктивних оцінок.

Висновки. Отже, вдосконалити народногосподарський комплекс України, треба розвивати економіку районів, тобто виділити виробничі комплекси всередині районів територіального зосередження виробництва. Зближення соціального розвитку у регіонах допоможе змінити структуру промислового і сільськогосподарського виробництва, що урівноважить територіальні пропорції, уточнить межі районів, мікрорайонів. Нинішні господарства втрачають великі кошти, щоб отримати необхідні матеріали, сировину, комплектуючі деталі для вироблення товарів, тощо. Це призводить до зростання витрат на перевезення певних видів ресурсів. Якщо правильно розмістити виробництво у регіоні, врахувавши всі недоліки, то отримаємо низькі затрати і високу ефективну спеціалізацію. А якщо так не виходить, то ефективність спеціалізації буде вищою у тих підприємствах, які знаходяться найближче до виробництва. Таким чином собівартість продукції спеціалізованого і неспеціалізованого районів буде однаковою, а ефективність знизиться до нуля.

Література

1. Механізми формування регіональних пріоритетів розвитку. Київ: НІСД. 2013. 88 с.
2. Постанова КМУ № 197 від 30.04.2014 Про затвердження Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. URL: http://kodeksy.com.ua/norm_akt/source-%D0%9A%D0%9C%D0%A3/type-%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0/197-30.04.2014.htm (дата звернення: 24.03.2018).
3. Удосконалення територіальної організації і структури народного господарства. URL: <https://infopedia.su/5x7406.html> (дата звернення: 25.03.2018).
4. Територіальний розвиток та регіональна політика в Україні. URL: ird.gov.ua/irdp/p20150101.pdf (дата звернення: 25.03.2018).
5. Регіональна економіка Затвердити Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2020 року. URL: http://bookss.co.ua/book_regionalna-ekonomika_878/6_rozdil-1.5.-ekonomichne-rajonuvannya-ta-teritorialna-organizaciya-gospodarstva (дата звернення: 25.03.2018).
6. Постанова «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року». URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP140385.html (дата звернення: 26.03.2018).
7. Державне регулювання регіонального розвитку. URL: http://ebooktime.net/book_107_glava_13_3.1_Ponyattya_zhittya.htm (дата звернення: 26.03.2018).
8. Регіональний розвиток в Україні: сучасний стан та майбутні тенденції URL: <http://svitppt.com.ua/pravoznavstvo/regionalniy-rozvitok-v-ukraini-suchasniy-stan-ta-maybutni-tendencii.html> (дата звернення: 24.03.2018).